

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KONTROLLI I LARTË I SHTETIT
KRYETARI

Adresa: Rruga "Abdi Toptani" Nr. 1;

E-mail: klsh@klsh.org.al; web-site: www.klsh.org.al

Nr. 62/10 Prot.

Tiranë, më 23/06/2020

V E N D I M

Nr. 68, Datë 23.06.2020

PËR
AUDITIMIN E USHTRUAR NË MINISTRINË E KULTURËS
“MBI AUDITIMIN FINANCIAR DHE TË PËRPUTHSHMËRISË”
për periudhën nga data 01.01.2018 deri më datën 31.12.2019

Nga auditimi i ushtruar në Ministrinë e Kulturës, Tiranë, në zbatim të Programit të Auditimit, nr. 62/1 prot., datë 21.01.2020, i ndryshuar, me objekt “Auditim financiar dhe përputhshmërie” për periudhën 01.01.2018 deri më 31.12.2019, rezultoi se nuk u konstatuan devijime/shkelje materiale nga kuadri ligjor dhe rregullator në fuqi, dhe për sa më sipër japim opinion të pakualifikuar me theksim të çështjes¹. Gjithashtu sa i takon saktësisë, vërtetësisë dhe besueshmërisë së ndërtimit të pasqyrave financiare, nga auditimi nuk u konstatuan devijime materiale nga kuadri i raportimit financiar në fuqi, dhe për sa më sipër japim opinion të pakualifikuar me theksim të çështjes².

Në bazë të programit të auditimit nr. 62/1, datë 21.01.2020, i ndryshuar, auditimi në terren, duhet të përfundonte më 20.03.2020, por për shkak të pandemisë COVID19, u ndërpre dhe si pasojë grupi i auditimit nuk arriti të përmbushë në masën 100% të gjitha drejtimet e auditimit të përcaktuara në programin e auditimit dhe për këtë shkak nuk u bë i mundur takimi i përfundimit të auditimit në terren, ku të paraqiteshin për subjektin konstatimet nga auditimi deri në këtë fazë. Aktet e konstatimit, hartuar për gjetjet deri më datë 10.03.2020 (përpara shpalljes së gjendjes së fatkeqësisë natyrore) u dërguan me e-mail zyrtar më datë 20.03.2020. Pasi u njoha me Raportin Përfundimtar të Auditimit dhe Projektvendimin e paraqitur nga Grupi i Auditimit të Departamentit të Auditimit të Institucioneve Qendrore, shpjegimet e dhëna nga subjekti i audituar, si dhe vlerësimet mbi objektivitetin dhe cilësinë e auditimit nga Drejtori i Departamentit të mësipërm, Drejtori i Drejtorisë së Standardeve dhe Sigurimit të Cilësisë dhe Drejtori i Përgjithshëm, në mbështetje të neneve 10, 15, 25 dhe 30, të ligjit nr.154/2014 “Për Organizimin dhe Funkcionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit”,

¹ *ISSAI 4100 – Objektiviteti i audituesve në një auditim përputhshmërie është të japë siguri të arsyeshme nëse informacioni i mbledhur sa i takon një çështjeje të veçantë është në përputhje, në të gjitha aspektet materiale, me kuadrin ligjor dhe rregullator në fuqi, kur auditimi bëhet lidhur me çështje të veçanta.*

² *ISSAI 1705 - Audituesi shpreh një opinion të kualifikuar kur në gjykimin profesional të tij, efekti ose efektet e mundshme të një çështjeje, nuk janë aq materiale sa që të justifikojnë një opinion të kundërt ose një refuzim të opinionit. Kur auditimi i përputhshmërisë kryhet së bashku me pasqyrat financiare, audituesi mund të shpreh një opinion me rezerve kur devijimet janë materiale por jo të përhapura ose n.q.s. audituesi nuk është në gjendje të sigurojë evidencë auditimit të përshatshme dhe të mjaftueshme dhe, efektet e mundshme, janë materiale por jo të përhapura.*

² *ISSAI 1700 - Audituesi do të shprehë një opinion i pakualifikuar kur ai arrin në përfundimin se pasqyrat financiare janë përgatitur, në të gjitha aspektet materiale, në përputhje me kuadrin e zbatueshëm të raportimit financiar.*

VENDOSA:

I. Të miratoj Raportin Përfundimtar të Auditimit “Për auditimin financiar dhe të përputhshmërisë”, të ushtruar në Ministrinë e Kulturës, Tiranë, sipas programit të auditimit nr. 62/1 prot. datë 21.01.2020, i ndryshuar, për veprimtarinë e institucionit nga data 01.01.2018 deri më 31.12.2019.

II. Të miratoj opinionin e auditimit, rekomandimet për përmirësimin e gjendjes dhe të kërkoj marrjen e masave sa vijon:

A. OPINIONI I AUDITIMIT

Opinion mbi përputhshmërinë (i pakualifikuar me theksim të çështjes)

Ne audituam përputhshmërinë e veprimtarisë së Ministrisë së Kulturës, me kriteret e vlerësimit përfshirë kuadrin ligjor, rregullat, rregulloret dhe marrëveshjet që lidhen dhe ndikojnë në përdorimin e fondeve/burimeve të MK-së, gjatë ushtrimit të aktivitetit përkatës. Nga auditimi u rezultoi se, në opinionin tonë, aktiviteti i MK-së, është në të gjitha aspektet materiale, në përputhje me kriteret e vlerësimit, si dhe me parimet dhe rregullat e aplikueshme, por për përmirësimin e mëtejshëm të gjendjes janë adresuar disa çështje të cilat paraqiten te paragrafi “Theksimi i Çështjes”.

Baza për opinionin e përputhshmërinë

Ne e kemi kryer auditimin tonë në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit të Sektorit Publik (ISSAIs). Përgjegjësitë tona lidhur me këto standarde janë përshkruar më hollësisht në seksionin “Përgjegjësitë e Audituesve të KLSH-së”, pjesë e raportit tonë përfundimtar. Ne jemi të pavarur kundrejt subjektit të audituar, e theksuar kjo në ISSAI-n 10- Deklarata e Meksikës mbi Pavarësinë e SAI-t, si dhe ISSAI 30- Kodi Etik, apo edhe çështje të tjera që lidhen me auditimin e përputhshmërisë, të cilat janë përmendur në ISSAI-n 4000 “Standardi i Auditimit të Përputhshmërisë”. Ne i kemi përmbushur përgjegjësitë tona etike, në përputhje me standardet e sipërpërmendura, përfshirë këtu edhe Kodin e Etikës së KLSH-së, miratuar me Vendimin nr. 27, datë 20.04.2008, të Kryetarit të KLSH-së. Auditimi ynë përfshin kryerjen e procedurave me qëllim marrjen e evidencave të auditimit mbi ligjshmërinë dhe rregullshmërinë e transaksioneve. Procedurat janë përzgjedhur mbështetur gjithashtu mbi gjykimin profesional të audituesit. Gjithashtu, ne besojmë se dëshmitë e mara gjatë punës sonë audituese janë të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të siguruar bazat për përgatitjen e opinionit të pakualifikuar me theksim të çështjes.

Theksimi i çështjes:

Theksojmë nevojën e marrjes së masave në MK nga ana e drejtimit e më pas në linjë hierarkike nga gjithë hallkat e përfshira, dhe strukturat e varësisë në mënyrë që:

- praktika të çeljes së projekteve “pa përshkrim” të mos përsëriten në të ardhmen dhe MK në çdo rast, për projektet e mëdha të investimeve, të përgatis propozimet dhe t’i paraqes për vlerësim në Ministrinë përgjegjëse për financat, brenda muajit dhjetor dhe jo më vonë se një muaj përpara fillimit të procesit buxhetor
- të merren masa që të respektohet disiplina buxhetore dhe të shmangen risqet për krijimin e detyrimeve të prapambetura, duke treguar kujdes të mos tejkalohet afati 30 ditor i likuidimit të faturave, në përputhje me kërkesat e nenit 52 të Ligjit nr. 9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në RSH”;

- të merren masa që të respektohet disiplina buxhetore, duke u treguar kujdes maksimal në mos çeljen e angazhimeve buxhetore në mungesë të fondeve të parashikuara, me qëllim parandalimin e krijimit të detyrimeve të prapambetura në përputhje me VKM nr.50, datë 05.02.2014 “Për miratimin e strategjisë për parandalimin dhe shlyerjen e detyrimeve të prapambetura dhe të planit të veprimit” si dhe me Udhëzimin nr. 9/1, datë 20.03.2018 “Për procedurat e zbatimit të buxhetit për NJQP që përdorin SIFQ”

- theksojmë nevojën që Ministria e Kulturës në rolin e Autoritet Kontraktor, në çdo procedure prokurimi, të tregojë kujdesin e duhur në përlllogaritjen e fondit limit, në përcaktimin e procedurës, në tipin e kontratës së përzgjedhur, në hartimin e dokumentave standarde të tenderit, në vendosjen e kriterëve për kualifikim dhe kriterëve të veçanta, në zbatimin dhe ekzekutimin e kontratës, në funksion të përmbushjes së parimit të konkurrencës dhe parimeve të eficiencës, efektivitetit dhe ekonomicitetit të fondeve publike.

Opinion mbi pasqyrat financiare (i pakualifikuar me theksim të çështjes)

Ne audituam pasqyrat financiare të MK-së, më datë 31.12.2019, të cilat përbëhen nga Pozicioni Financiar, Performanca Financiare, Pasqyra e Fluksit të Arkës, Fondet neto, Investimet e Aktivitet Afatgjatë si dhe shënimet shpjeguese që shoqërojnë pasqyrat.

Në opinionin tonë, veprimet përgjatë raportimit financiar dhe transaksionet e kryera për ekzekutimin e buxhetit janë në përputhje me ligjin për kontabilitetin dhe pasqyrat financiare, si dhe me ligjet dhe rregullat përkatëse të financave publike, përfshirë rregullat për prokurimet dhe ato të buxhetit, por për përmirësimin e mëtejshëm të gjendjes janë adresuar disa çështje të cilat paraqiten te paragrafi “Theksimi i Çështjes”.

Baza për opinionin mbi pasqyrat financiare

Ne e kemi kryer auditimin tonë në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit të Sektorit Publik (ISSAI-s). Përgjegjësitë tona lidhur me këto standarde janë përshkruar më hollësisht në seksionin “Përgjegjësitë e Audituesve të KLSH-së”, pjesë e raportit tonë përfundimtar. Ne jemi të pavarur kundrejt subjektit të audituar, e theksuar kjo në ISSAI-n 10- Deklarata e Meksikës mbi Pavarësinë e SAI-t, si dhe ISSAI 30- Kodi Etik, apo edhe çështje të tjera që lidhen me auditimin e pasqyrave financiare të një institucioni ndërkombëtar, të cilat janë përmendur në ISSAI-n 1700 “Standardi i Auditimit Financiar”. Ne i kemi përmbushur përgjegjësitë tona etike, në përputhje me standardet e sipërpërmendura, përfshirë këtu edhe Kodin e Etikës së KLSH-së, miratuar me Vendimin nr. 27, datë 20.04.2008, të Kryetarit të KLSH-së. Gjithashtu, ne besojmë se dëshmitë e mara gjatë punës sonë audituese janë të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të siguruar bazat për përgatitjen e opinionit të pakualifikuar të auditimit. Për përmirësimin e mëtejshëm të gjendjes janë adresuar disa çështje të cilat paraqiten te paragrafi “Theksimi i Çështjes”.

Theksimi i çështjes:

Theksojmë nevojën e marrjes së masave nga ana e drejtimit e më pas në linjë hierarkike nga gjithë personeli i MK-së i përfshirë, sa i takon procesin të inventarizimit pasi rezultoi se, në kushtet e detyrimit për përgatitjen e pasqyrave financiare, MK është gjendur përpara reflektimit të një gabimi të mbartur ndër vite në lidhje me amortizimin e akumuluar të aktiveve, si pasojë më së shumti e mos regjistrimit fillestar të aktiveve të inventarit ekonomik bazuar në dokumentacionin e duhur kontabël përpara vitit 2012; reflektuar kjo në mungesën e llogaritjes së amortizimit për disa vite. Si pasojë nga auditimi rezultoi se, vlera e amortizimi të akumuluar e inventarit ekonomik, është më e lartë se vetë kosto historike e tyre (në shumën 60,369,999 lekë). Për të bërë sistemimin, MK ka pakësuar llogarinë 212 “Ndërtesa dhe Konstrukcione” në shumën 60,369,399 lekë për një amortizim që nuk i përket kësaj llogarie,

duke rritur kështu me pa të drejtë jetën e dobishme të këtij aktivi dhe duke rrezikuar të çënojnë besueshmërinë e pasqyrave financiare në lidhje me vlerën neto të aktiveve.

Për këtë, theksojmë nevojën e marrjes së masave nga ana e MK-së, në linjë hierarkike për evidentimin e saktë të arsyeve dhe aktiveve, që nuk janë amortizuar sipas normave të lejuara kontabël dhe të lidhin rezultatet e nxjerra me aktivet përkatës, konform parimeve kontabël dhe dispozitave ligjore. Gjithashtu theksojmë nevojën që në proceset e radhës së inventarizimit të përfundohet numërimi sasior dhe cilësor i të gjithë aktiveve, brenda afatit të raportimit të pasqyrave financiare.

Përgjegjësitë e strukturave drejtuese të subjektit të audituar lidhur me çështjet nën auditim:

Menaxhimi i MK-së është përgjegjës për përdorimin e burimeve financiare në përputhje me politikat, ligjet dhe rregulloret e aplikuara. Stafi drejtues është përgjegjës për përdorimin e burimeve financiare në përputhje me të gjithë bazën ligjore dhe rregullatorë në fuqi.

Përgjegjësia e Audituesve të KLSH:

Objektivi ynë lidhet me garantimin e sigurisë së arsyeshme mbi përputhshmërinë e aktivitetit të MK-së me kuadrin ligjor dhe rregullator në fuqi, si dhe mbi përdorimin e duhur dhe eficient të burimeve financiare të institucionit. Siguria e arsyeshme është një nivel i lartë sigurie, por nuk garanton që auditimi i kryer në përputhje me standardet mundëson identifikimin e çdo gabimi apo anomalie që mund të ekzistojë. Përveç standardeve ISSAI, audituesi i KLSH, gjithashtu aplikon edhe gjykimin dhe skepticizmin tonë profesional në punën audituese.

Gjithashtu ne krijojmë një ide fillestare mbi kontrollin e brendshëm në mënyrë që të planifikojmë procedurat e auditimit që i përshtaten situatës aktuale.

Ne komunikojmë me drejtuesit ndër të tjera, edhe për planifikimin në kohë dhe përmbajtjen e auditimit si dhe konkluzionet/gjetjet, duke përfshirë edhe të metat e kontrollit të brendshëm, që ne kemi identifikuar gjatë auditimit tonë.

Ne identifikojmë çështjet më të rëndësishme lidhur me auditimin dhe i përshkruajmë ato në raportet e auditimit, me përjashtim të rasteve kur kuadri ligjor nuk lejon vënien në dispozicion të tyre për publikun ose në raste të rralla kur vetë ne vendosim që këto çështje nuk duhet të përfshihen në raport për shkak të pasojave negative që publikimi i tyre mund të sjellë në publikun e gjerë.

B. MASA ORGANIZATIVE:

1. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi i përputhshmërisë të procedurave tenderuese të zhvilluara nga Ministria e Kulturës, në cilësinë e AK-së, për vitet buxhetore 2018 dhe 2019, konkretisht në procedurat me objekte:

1. “Projekti i restaurimit dhe riformulimi i linjës Muzeore në Muzeun Historik Kombëtar”, viti 2018.
2. “Projekti i restaurimit dhe rehabilitimit të hapësirave në Galerinë Kombëtare të Arteve” viti 2018.
3. “Blerje pajisje teknologjise së skenës dhe material ne funksion të projektit “Rehabilitimi i TKOBAP”;

4. “Mbikëqyrje e punimeve për objektin “Blerje e pajisjeve të teknologjisë së skenës dhe material në funksion të projektit rehabilitimi i Teatrit Kombëtar të Operas Baletit dhe Ansambllit Popullor”;

5. “Kolaudimi i punimeve për objektin “Rehabilitimi i Teatrit Kombëtar të Operas dhe Baletit dhe Asambllit Popullor”, viti 2019,

u konstatua se, në përbërjen e grupeve të punës për hartimin e fondit limit, në përcaktimin e termave të referencës, në hartimin e Memo-s për të iniciuar procedura prokurimi, në monitorimin e kontratave si dhe në miratimin e pagesave, janë vendosur 2 këshilltarë të kabinetit të ministrit: zj. D. P dhe z. S. J, në kundërshtim me ligjin nr.90/2012 “Për organizimin dhe funksionimin e administratës shtetërore” i ndryshuar, neni 11 (Ministritë) pika 4, ku parashikohet se: “*Struktura e kabinetit mbështet drejtëpërdrejtë ministrin në ndjekjen e politikave përkatëse, realizimin e objektivave, si dhe vlerësimin e zbatimit të tyre. Kabineti nuk është pjesë e strukturës hierarkike të ministrisë. Funkionarët e kabinetit nuk ushtrojnë asnjë kompetencë drejtuese ose administrative mbi stafin ministror*”, si dhe me Urdhërin nr.3 48 datë 18.09.2015 “Për miratimin e rregullores së funksionimit të brëndshëm, të Ministrisë të Kulturës” neni 9/ Kabineti i Ministrit.

Këto veprime janë në kundërshtim me LPP si dhe me faktin që në bazë të VKM nr.164 datë 05.10.2017 “Për miratimin e strukturës dhe organikës së Ministrisë së Kulturës”, në MK ekziston një strukturë e dedikuar që është “Drejtoria e prokurimit, koncesionit dhe PPP”, me 2 sektorë varësie.

Ky fakt tregon për mbivendosje të strukturave ekzistuese me ato ndihmëse, të cilat në detyrat funksionale dhe në përshkrimin e vendeve të punës, kanë detyrim ligjor të bëjnë testimin e tregut në lidhje me procedurat e prokurimeve publike.

(Më hollësisht trajtuar në pikën 5, faqe 102 – 134, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)

1.1. Rekomandim: Nga ana e Titullarit të MK, të merren masa që për realizimin e procedurave të prokurimeve, në komisione të përfshihen persona kompetente, në përshtatje me detyrat funksionale të përcaktuara, si dhe të trajnuar në mënyrë të vazhdueshme në bashkëpunim me/nga Agjencia e Prokurimeve Publike dhe Departamenti i Administratës Publike dhe jo ndryshe, sikundër ka ndodhur me përfshirjen në komision të këshilltarëve të kabinetit të Ministrit, pasi vlerësojmë se përfshirja e tyre në këto komisione është tërësisht e gabuar.

Menjëherë dhe në vazhdim

2. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi i shtesës së kontratës për "Rehabilitimi i Teatrit Kombëtar të Operës, Baletit dhe Ansambllit Popullor " rezultoi se, kontrata bazë e zbatimit të punimeve nr. 5349 datë 31.10.2016, është nënshkruar midis Ministrisë së Kulturës dhe BOE “E...” sh.p.k & “A...”shpk. Vlera e kontratës është 1,112,105,000 lekë me TVSH. Supervizioni i punimeve të zbatimit është shoqëria “A...” shpk. Bazuar në nenin 7 të KVK “Zbatimi i kontratës dhe Preventivi”, parashikohet lloji i kontratës, i cili do të bëhet me çelsa në dorë dhe me cmime të pandryshueshme. Preventivat përfshijnë të gjitha zërat e punimeve për ndërtimin, instalimin dhe provat dhe duhet të kryhen nga sipërmarrësi që përdoret për të llogaritur vlerën e kontratës, e cila është vlerë fikse që nuk mund të tejkalohet.

Në nenin 1, të kushteve të përgjithshme të kontratës (KPK), pika 1.5 citon në mënyrë eksplicite se, kushtet e kontratës përfshijnë gjithashtu “Kushtet e Vecanta të Kontratës (KVK)” dhe se në rast se ka konflikt midis KPK-ve, dhe KVK, atëherë KVK do të mbizotëzojnë mbi KPK. Më datë 05.12.2019, është përgatitur procedura për rritjen e vlerës së kontratës si dhe zgjatjen e afatit të punimeve, duke marrë shkak nga disa mospërputhje midis projektit dhe preventivit edhe nga kërkesat e TKOBAP. Me shkresën nr. 6641/3 datë 15.11.2019 u pa i nevojshëm rishikimi i projektit, duke cuar në kërkesën për shtesë kontrate

më datë 05.12.2019. Shtesa e kontratës përfshin vetëm rritje të volumeve të punës për punët ndërtimore dhe kryesisht për instalimet elektrike e mekanike (zëra të cilat kanë qenë të përfshira në preventivin bazë të kontratës bazë). Për shkak të Covid-19, grupi i auditit nuk arriti të bënte verifikim në terren, mbi përputhshmërinë ose jo të volumeve të punimeve dhe në të tilla kushte, duke vlerësuar risqet potenciale me të cilat mund të përballet MK, si pasojë e keqmenaxhimit të fondeve, vlerësojmë nevojën emergjente që MK të verifikojë dhe shprehet për rastin e shtesës së kësaj kontrate.

Kontrata shtesë e zbatimit të punimeve nr. 626/10 datë 02.03.2020, është nënshkruar midis Ministrisë së Kulturës dhe BOE “E.....” sh.p.k & “A....”shpk. Vlera e kontratës është 198,099,999 lekë me TVSH ose 18 % e kontratës bazë.

Në kushtet e kontratës nuk parashikohet shtesa në vlerë dhe bazuar LPP në VKM Nr. 914, datë 29.12.2014 “Për miratimin e rregullave të prokurimit publik” (Ndryshuar me VKM nr.80, datë 14.2.2018), Neni 26, Pika 2 “Kontratat për punë publike”.

Në observacionet e dërguara nga Autoriteti Kontraktor, konstatohet se Projektit ishte parashikuar të financohej me donatore të tjere. Burimi i financimit do të sigurohej nga fonde të huaja të vëna në dispozicion nga Qeveria e Republikës Popullore të Kinës dhe Qeveria Greke, si dhe fonde nga Bashkia e Tiranës për punime që ndërthuren me projektin me objekt: “Rivitalizim i Sheshit Skënderbej”. Pra, Autoriteti Kontraktor ka tenderuar vetëm një pjesë të punimeve të ndërtim-montimit për të cilat u shpall fitues BOE “E.....” sh.p.k & “A....” sh.p.k Kjo gjë për arsye që nuk varen dhe janë në kontroll të AK u bë e pamundur, ndaj duhej që këto punime shtesë të kryheshin në mënyrë që të përfundojnë të gjitha punimet në vepër dhe kjo e fundit të vihet në funksion. Gjithashtu, ka patur shumë propozime e kërkesa shtesë nga Përfituesi “(TKOBAP)”, të cilat i janë percjelle Sipermarresit nga Autoriteti Kontraktor me shkresën Nr. 6641/3 Prot., dt. 15/19/2019. Në lidhje me ligjshmërinë e lidhjes së kontratës shtesë, grupi i auditimit, merre në konsiderate observacionet sepse rregullat e prokurimit publik lejojnë lidhjen kontratave shtesë kur vlera e punës dhe/ose shërbimeve shtesë nuk e tejkalon 20 për qind të vlerës së kontratës fillestare, në pikën 5 gërmen b të neni 33 të LPP. *Në lidhje me përputhshmërinë e zërave, volumeve dhe çmimeve të preventivit të punimeve të përcaktuara në kontratën shtesë dhe rakordimin e tyre me zërat, volumet dhe çmimet e preventivit të punimeve të përcaktuara në kontratën fillestare, nuk u krye auditim për përpushmërinë e tyre:*

-*Jo vetëm* për faktin se, punimet deri në momentin e auditimit ishin në proces dhe sipas kontratës shtesës të datës 02.03.2020 përfundojnë në datë 31.05.2020, që është periudhë tej periudhës së përcaktuar në programin e auditimit i cili afatin e ushtrimit të auditimit e kishte deri në datën 31.12.2020;

-*Por edhe* për faktin e fatkeqësisë natyrore të ndodhur gjatë muajit mars-prill 2020, për shkak të pandemisë shkaktuar prej Covid 19.

(Më hollësisht trajtuar në pikën 5, faqe 102 – 134, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)

2.1 Rekomandimi:

- Ministria e Kulturës dhe TOB në bashkëpunim me projektuesin, mbikëqyrësin dhe sipërmarrësin e punimeve, të ngrejë një grup pune të veçante për të verifikuar përputhshmërinë e volumeve të punimeve sipas kontratës bazë dhe sipas shtesës së kontratës.

- Ministria e Kulturës, në të ardhmen, për projektet e përbashkëta të marrë masa për koordinimin dhe bashkërendimin sa më të mirë të veprimeve midis Bashkisë Tiranë dhe donatorëve të ndryshëm, me qëllim realizimin dhe përfundimin e projekteve brenda afateve të përcaktuara, duke shmangur në cdo rast shtesat e kontratave, të cilat rrezikojnë të përballin institucionit dhe si pasojë buxhetin e tij me risqe të keqmenaxhimit të fondeve.

Menjëherë dhe në vazhdim

3. Gjetje nga auditimi

Nga auditimi rezultoi se, përgjatë vitit 2018, për Ministrinë e Kulturës, janë çelur projekte të reja në vlerën 175,201,525 mijë leke, të cilat duke u detajuar nën titullin “pa përshkrim projekti”, nuk kanë kaluar në procedurat e miratimit të investimeve publike si dhe nuk rezultojnë të jenë në listën e investimeve të miratuara në projektbuxhetin e vitit 2018.

Konstatohet se, këto projekte, nuk janë përfshirë as në Listën e Investimeve Publike 2019-2021 si projekte investimi të miratuara me projektbuxhetin e vitit 2019, ku duhet të ishin paraqitur si projekte investimi në vazhdim.

Konkretisht, rezultoi se, me shkresën nr. 7105/2, datë 18.04.2018, të Ministrisë të Financave dhe Ekonomisë, me subjekt “Çngurtësimi i fondeve në vlerën 181.200 mijë lekë dhe duke u çelur projekte, pa iu nënshtruar procedurave të investimeve publike në programin 8220 “Trashëgimia kulturore dhe muzetë” si më poshtë:

1-Projekti me kod M120781 “Projekti i restaurimit dhe riformulimi I linjës muzeale në Muzeun Historik Kombëtar” Tiranë në vlerën 40,000 mijë lekë

2-Projekti me kod M120782 “Projekti i restaurimit dhe rehabilitimit të hapësirave në Galerinë Kombëtare të Arteve” në vlerën 15,000 mijë lekë.

3-Projekti me kod M120783 “Ura e Kollorces 4 km në juglindje të Gjirokastrës” në vlerën 5,000 mijë lekë

4-Projekti me kod M120784 “Restaurim banesa e vëllezërve Frashri” në vlerën 6,000 mijë lekë

5- Projekti me kod M120785 “Restaurim muzeu i Sinjës Dibër” në vlerën 1,500 mijë lekë

6- Projekti me kod M120786 “Restaurim Kisha e Shën Mërisë Gjirokastrë” në vlerën 22,500 mijë lekë

7- Projekti me kod M120787 “Restaurim Kisha e Shën në vlerën 20,000 mijë lekë

8- Projekti me kod M120788 “Restaurim Kisha e Shën në vlerën 33,300 mijë lekë

9- Projekti me kod M120790 “Restaurim Kisha e Shën në vlerën 11,000 mijë lekë

10-Projekti me kod M120791 “Restaurim Kisha Manastiri i Shën Mërisë Faza 1- Sarandë”, në vlerën 26,900 mijë lekë.

Sa më sipër në kundërshtim me VKM nr. 185, datë 29.03.2018 “Për procedurat e menaxhimit të investimeve”, ku projektet e investimeve duhet të paraqiten si pjesë përbërëse e kërkesave buxhetore, në kuadër të përgatitjes së PBA-s; dhe nenin 22, të ligjit nr. 9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në RSH”.

(Më hollësisht trajtuar në pikën 1, faqe 13 – 15, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)

3.1 Rekomandimi:

Ministria e Kulturës të marr masa që praktika të tilla të celjes së projekteve “pa përshkrim” të mos përsëriten më në të ardhmen. Në çdo rast projektet e investimeve duhet të paraqiten si pjesë përbërëse e kërkesave buxhetore, në kuadër të përgatitjes së PBA-ve përkatëse. Institucioni duhet të përgatis propozimet për projektet e mëdha të investimeve, në çdo kohë dhe t’i paraqes ato për vlerësim, në Ministrinë përgjegjëse për financat, brenda muajit dhjetor dhe jo më vonë se një muaj përpara fillimit të procesit buxhetor.

Në vazhdim

4. Gjetje nga auditimi

Nga kryerja e testeve në Modulin e Pagesave të Sistemit Informatik Financiar të Qeverisë (SIFQ), rezultuan shkelje të disiplinës buxhetore sa i takon likuidimit të faturave që tejkalojnë afatin e parashikuar ligjor prej 30 ditësh, në kundërshtim me Ligjin nr. 9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në RSH”. Konkretisht:

- gjatë vitit 2018, janë likuiduar 122 fatura, mbi 30 ditë nga lëshimi i faturës së furnitorit, me një vlerë totale prej 31,739,503 lekë, dhe

-gjatë vitit 2019, janë likuiduar 647 fatura mbi 30 ditë nga lëshimi i faturës së furnitorit, me një vlerë totale prej 198,740,330 lekë, duke sjellë :

a. Tejkalim të afateve që parashikon Ligji nr. 9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në RSH”, I ndryshuar, neni 52, ku specifikohet se: *Nëpunësi zbatues i njësive shpenzuese të qeverisjes së përgjithshme paraqesin në strukturën e thesarit dokumentacionin justifikues të shpenzimeve për rastet e pagesave ndaj operatorëve ekonomikë, brenda 30 ditëve nga data e faturës origjinale të OE-së), dhe si pasojë*

b. Duke implikuar risqe për krijimin e detyrimeve të reja (të prapambetura)

(Më hollësisht trajtuar në pikën 1, faqe 13 – 15, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)

4.1 Rekomandimi:

Me qëllim respektimin e disiplinës buxhetore dhe shmangien e riskut për krijimin e detyrimeve të prapambetura, në cdo rast NZ duhet të paraqes në strukturën e thesarit dokumentacionin justifikues të shpenzimeve për rastet e pagesave ndaj operatorëve ekonomikë, brenda 30 ditëve nga data e faturës origjinale të OE-së, dhe jo ndryshe. Për cdo rast në vijim, që do të konstatohet ndryshe, të evidentohen përgjegjësitë dhe për personat përgjegjës për shkaktimin e vonesave të aplikohen sanksionet e parashikuara në Kreun IX, neni 71, të ligjit nr. 9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në RSH”, I ndryshuar.

Në vazhdimësi

5. Gjetje nga auditimi

Nga auditim rezultoi se është shkelur disiplina buxhetore në 4 raste të procedurave të prokurimit me vlerë të vogël, pasi urdhrat e prokurimit janë regjistruar në SIFQ **mbi 5 ditë vonesë**, në kundërshtim me:

a. nenin 40 të ligjit nr. 9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar,

b. nenin 144 të udhëzimit nr. 2, datë 06/02/2012, “Për procedurat standarde të zbatimit të buxhetit”, i ndryshuar; si dhe

c. paragrafin 17 të Udhëzimit nr. 9/1, datë 20.03.2018 “Për procedurat e zbatimit të buxhetit për njësitë e qeverisjes së përgjithshme që përdorin Sistemin Informatik Financiar të Qeverisë”.

Konkretisht, rezultoi se janë dorëzuar përtej afatit 5 ditor të parashikuar 4 urdhra prokurimi në shumën totale prej 2,598,194 lekë, nga të cilat: për vitin 2019, 1 urdher prokurimi në shumën 817,754 lekë; dhe për vitin 2018, 3 urdhra në shumën 1,780,440 lekë, dhe si pasojë është bërë gjithashtu me vonesë regjistrimi i tyre në SIFQ, nga struktura e zbatimit të buxhetit të varësi të NZ.

(Më hollësisht trajtuar në pikën 1, faqe 13 – 15, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)

5.1 Rekomandimi:

Me qëllim disiplinimin e shpenzimeve buxhetore, Ministria e Kulturës si njësi qeverisjes së përgjithshme, që operon direkt në SIFQ, gjatë ekzekutimit të buxhetit dhe raportimit financiar duhet të regjistrojë në këtë sistem kontratën ose urdhrin e prokurimit (në rastet e blerjeve me vlerë të vogël), brenda 5 ditëve pune nga data e nënshkrimit të tij. Për cdo rast në vijim, që do të konstatohet ndryshe, të evidentohen përgjegjësitë dhe për personat përgjegjës për shkaktimin e vonesave të vlerësohen dhe në varësi të vlerësimit, të aplikohen sanksionet e parashikuara në Kreun IX, neni 71, të ligjit nr. 9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në RSH”, I ndryshuar

Në vazhdim

6. Gjetje nga auditimi

Nga auditimi rezultoi se MK ka kryer rialokime fondesh mes njësive shpenzuese, **pas datës 15.11.2018**, në kundërshtim me sa parashikon neni 48, i ligjit nr. 9936, datë 26.06.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në RSH”, i ndryshuar, ku parashikohet se e drejta e njësive të qeverisjes së përgjithshme për rishpërndarjen e fondeve të miratuara për vitin buxhetor, ushtrohet deri në datën 15 nëntor të cdo viti buxhetor. Kështu nga auditimi rezultoi se, janë bërë rialokimet e mëposhtme:

- duke u kredituar llogaria e Aparatit me total prej 2,061 mijë lekë me debitime njësitë e varësisë, si dhe
- duke kredituar llogaria e MHK për 230 mijë lekë dhe debituar njësitë e varësisë.

(Më hollësisht trajtuar në pikën 1, faqe 13 – 15, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)

6.1 Rekomandimi:

Në kushtet kur e drejta e njësive të qeverisjes së përgjithshme për rishpërndarjen e fondeve, të miratuara për vitin buxhetor, ushtrohet deri në datën 15 nëntor të cdo viti buxhetor, Ministria e Kulturës të tregojë kujdesin e duhur ndaj rialokimit të fondeve pas kësaj date, me qëllim respektimin e disiplinës buxhetore.

Në vazhdim

7. Gjetje nga auditimi

Nga auditimi rezultoi shkelje e disiplinës buxhetore për vitin 2019, sa i takon marrjes së një angazhimi prej 199,659,817 lekë me tepër, nga sa miratuar fonde buxhetore në dispozicion. Konkretisht, më datë 20.08.2019 është celur në SIFQ, angazhimi për kontratën nr. 5349, datë 31.10.2016 (në vazhdim) me A... shpk, për rikonstrukcionin e TOB (projekti me kod M120763) në shumën 350,000,000 lekë.

Grupi i auditimit përllogariti tepricën e fondeve të angazhuara për këtë projekt, pas cdo likuidimi, ku rezultoi se, pas likuidimit të datës 09.07.2019 për shumën prej 50,909,699 lekë, për llogari të furnitorit, teprica e celur për projektin në fjalë, ishte 157,377,307 lekë. Pas kësaj, më datën 20.08.2019, MK ka celur në SIFQ angazhimin për diferencën e kontratës prej 350,000,000 lekë në një kohë kur teprica e celur ishte 157,377,307 lekë (sa përllogaritur më lart), pra celja tejkalon angazhimin me 192,622,693 lekë.

Grupi i auditimit kërkoi informacion me të detajuar për sa më sipër, ku në përfundim rezultoi se angazhimi prej 350,000,000 lekë në fakt është celur në dy transhe si vijon:

- Transhi i parë për shumën 150,340,183 lekë³ (angazhim për vitin korent pasi vetem kaq ka pasur gjendje); ndërsa

- Transhi i dytë për diferencën prej 199,659,817 lekë (350,000,000 lekë – 150,340,183 lekë), është celur me **pa të drejtë** si angazhim për vitin 2021, pa ndjekur procedurat standarte të buxhetit deri sa “është legjitimuar” me Aktin Normativ nr. 2, datë 02.10.2019, ku u miratua shtesë fondi prej 200,000,000 lekë. Ky angazhim ka qëndruar në SIFQ, me statusin “i rezervuar” deri me datën 06.11.2019 dhe më pas është ç’rezervuar.

Kjo procedurë e ndjekur, është në kundërshtim me procedurat e zbatimit të buxhetit të shtetit (miratuar kontrata pa pasur fonde buxhetore) si dhe në kundërshtim me sa dikton Udhëzimi nr. 9/1, datë 20.03.2018 “Për procedurat e zbatimit të buxhetit për NJQP që përdorin SIFQ”, si dhe VKM nr. 50, datë 05.02.2014 “Për miratimin e strategjise për parandalimin dhe shlyerjen e detyrimeve të prapambetura të planit të veprimit”, pasi duke u gjetur mënyra (qoftë edhe teknike) të ndërmarrjes së angazhimeve pa pasur fonde buxhetore, angazhime këto të cilat në rastin konkret **janë legjitimuar** më pas me akt normativ, rrezikohet vendosja e institucionit përpara riskut të krijimit të detyrimeve të prapambetura.

(Më hollësisht trajtuar në pikën 1, faqe 13 – 15, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)

7.1 Rekomandimi:

Në vijim, të shmanget plotësisht përdorimi i praktikave të celjes së angazhimeve buxhetore pa pasur fonde në dispozicion, për më tepër duke përdorur mënyra jo të duhura teknike dhe ligjore, si **transferimin e perkohshëm** të një **angazhimi aktual**, në një periudhë të ardhshme. Në kushtet kur, sa më sipër është sistemuar brenda periudhës objekt auditimi, theksojmë nevojën që për të gjitha rastet e konstatuara në të ardhmen, të vlerësohen dhe në varësi të vlerësimit, të aplikohen sanksionet e parashikuara në Kreun IX, neni 71 të Ligjit nr.9936, datë 26.6.2008 “Për menaxhimin e sistemit buxhetor në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar.

Në vazhdim

8. Gjetje nga auditimi:

8.1. Gjatë auditimit të pasqyrave financiare të vitit 2018 konstatohet se është bërë një pakësim në amortizimin e akumuluar të llogarisë 212 “Ndërtesa dhe Konstrukione” në vlerën 60,369,399 lekë më shumë se amortizimi vjetor që i përket kësaj llogarie. Në kushtet e detyrimit për zbatim të UMFE nr. 8/2018 për përgatitjen e pasqyrave financiare 2018, MK duhet të raportonte zërat e aktiveve me vlerën neto, në një situatë ku amortizimi i akumuluar, i përmbledhur deri në fund të periudhës raportuese 2017, rezultonte në shumën 150,975,320 lekë, me një diferencë 60,369,999 lekë nga amortizimi që duhet t’i përkonte analitikisht secilit aktiv, të pasqyruar në regjistrin e aktiveve. Si rezultat nga sektori i financës është bërë një sistemim jo i drejtë i kësaj difference, vetëm në zërin 212 “Ndërtesa dhe Konstrukione”, duke i zvogëluar atij amortizimin e akumuluar, dhe duke i rritur jetën e dobishme, me një normë amortizimi më të ulët se norma e lejuar, e detyrueshme për zbatim. Sipas Sektorit të Financës amortizimi i akumuluar i gjithë aktiveve përpara vitit 2018, ka patur pasaktësi si rezultat i mosreflektimit të saktë të aktiveve që përbënin llogarinë 218 “Inventarit ekonomik” për shkak të mungesës dokumentare të mbajtjes së tyre përpara vitit 2012, si dhe nga kryerje të transferimeve kapitale të aktiveve pa u shoqëruar me amortizimin përkatës dhe me ndonjë mungesë në llogaritjen e amortizimit të vjetor deri në fund të vitit 2017. Veprimi i mësipërm bie në kundërshtim me parimin kontabël të përkatësisë, me UMFE nr. 8, datë 09.03.2018 “Për procedurat e përgatitjes, paraqitjes dhe raportimit të pasqyrave financiare vjetore të njësisive të qeverisjes së përgjithshme”, Pika 36, si dhe me Standardin Kombëtar të Kontabilitetit SKK5 “AAGJ materiale dhe jomateriale”, Pika 7.

8.2. Në shënimet shpjeguese shoqëruese të pasqyrave financiare të vitit 2018 trajtohet vetëm amortizimi vjetor 2018 dhe nuk jepet asnjë informacion në lidhje me pakësimin e amortizimit të akumuluar në shumën 60,369,999 lekë; nuk trajtohet as mënyra e përlllogaritjes dhe problematika që ka shoqëruar raportimin në vlerën neto të aktiveve, në administrim nga MK. Veprimi i mësipërm çënon besueshmërinë e pasqyrave financiare sa i takon reflektimit të vlerës neto të llogarisë 218 “Inventar ekonomik” dhe të shënimeve shpjeguese, si edhe bie në kundërshtim me Udhëzimin nr. 8, datë 09.03.2018 “Për procedurat e përgatitjes, paraqitjes dhe raportimit të pasqyrave financiare vjetore të njësisive të qeverisjes së përgjithshme”, Kreu 3.7 Rregullat për dhënien e shënimeve shpjeguese për pasqyrat financiare individuale. Pika 85. *(Më hollësisht trajtuar në pikën 1, faqe 13 – 15, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)*

8.1 Rekomandimi:

MK, në linjë hiarkike, Nëpunësi Autorizues (NA), Nëpunësi Zbatues (NZ) dhe personeli i përfshirë, të marrin masa:

1. për evidentimin e saktë aktiveve, që nuk janë amortizuar sipas normave të lejuara kontabël, duke u analizuar arsyet dhe lidhur rezultatet e nxjerra me aktivet përkatëse, konform parimeve kontabël dhe dispozitave ligjore në fuqi;

2. për evidentimin e gjithë problematikave që shoqërojnë raportimin financiar në shënime shpjeguese të tij, duke shmangur praktika të mbartjes të tyre në vitet në vazhdim.

Brenda datës 31.03.2021

9. Gjetje nga auditimi

Gjatë auditimit të pasqyrave financiare të vitit 2018, konstatohet se në pasqyrën e flukseve monetare ka një raportim të pasaktë për sa i përket:

- transferimit të fondeve të papërdorura përgjatë vitit 2018, i cili sipas aktrakordimit me thesarin rezulton të jetë 12,260,484 lekë,
- të ardhurave dytësore të MK të transferuara në buxhet, me një raportim më të ulët në shumën 32,729,684 lekë, si dhe
- mospasqyrim në nënrubrikën “Arkëtime e të hyra gjatë vitit ushtrimor” për të hyrat nga mjetet në ruajtje në shumën 32,729,687 lekë.

Veprimet e mësipërme bien në kundërshtim me UMFE nr. 8, datë 09.03.2018 “Për procedurat e përgatitjes, paraqitjes dhe raportimit të pasqyrave financiare vjetore të njësisve të qeverisjes së përgjithshme”, Seksioni 3.5. *(Më hollësisht trajtuar në pikën 4, faqe74 – 101, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)*

9.1 Rekomandimi:

Drejtoria e Financës dhe Menaxhimit Financiar të marrë masat për sistemimin e diferencave të konstatuara, në zërat e pasqyrës së flukseve monetare të vitit 2018, duke reflektuar në mënyrën e duhur bazën krahasimore midis periudhave kontabël.

Brenda datës 31.12.2020

10. Gjetje nga auditimi

Gjatë auditimit u konstatua se në zbatim të Urdhrit përkatës të Ministrit për vitin 2018/ 2019, në MK janë ngritur Komisionet e Inventarizimit. Për vitin 2018 procesi i inventarizimit të gjithë aktiveve të MK ka përfunduar jashtë datës së përcaktuar në urdhër, dokumentuar në Memon drejtuar Nënunësit Autorizues me nr. 3393, datë 23.05.2019, si dhe përtej afatit të raportimit të pasqyrave të aparatit të MK, në Degën e Thesarit.

Për vitin 2019 është kryer vetëm inventarizim i aktiveve në magazinë dhe përfundimet janë dokumentuar në Memon drejtuar NA me nr. 7525/1, datë 17.01.2019.

Nga auditimi u konstatua se, rezultatet e inventarizimit në dy vitet nën auditim nuk janë formuluar në një relacion përkatës.

Gjithë sa më sipër është kryer në kundërshtim me Ligjin nr. 9228, datë 29.04.2004, “Për kontabilitetin dhe pasqyrat financiare”, i ndryshuar Neni 7, Pika 1, Udhëzimin nr. 8, datë 09.03.2018 “Për procedurat e përgatitjes, paraqitjes dhe raportimit të pasqyrave financiare vjetore të njësisve të qeverisjes së përgjithshme”, Kreu 3.1, Pika 30 dhe me VKM nr. 783, datë 22.11.2006 “Për përcaktimin e standarteve dhe rregullave kontabël”, Kapitulli II , Pika 1.1. *(Më hollësisht trajtuar në pikën 3, faqe 63 -74, të Raportit Përfundimtar të Auditimit).*

10.1 Rekomandimi:

MK, në linjë hiarkike, NA, NZ dhe personeli i përfshirë, të marrin masat që në proceset e inventarizimit të rradhës, të përfundohet numërimi sasior dhe cilësor i të gjithë aktiveve, brenda afatit të raportimit të pasqyrave financiare në funksion kjo edhe të rritjes së saktësisë dhe besueshmërisë së pasqyrave financiare. Rezultatet e inventarizimit në cdo rast duhet të dokumentohen me një relacion përkatës.

Brenda datës 31.12.2020

11. Gjetje nga auditimi

11.1 Nga auditimi i ditarit të shpenzimeve për vitin 2018 u konstatua se, likuidimi I urdhër shpenzimeve është kryer në masën 35%, në muajin dhjetor, ndërsa në muajt e tjerë konstatohet një ekzekutim në masën mesatare 6%. Për vitin 2019, likuidimet e kryera në muajin dhjetor përbëjnë rreth 23% të shpenzimeve të gjithë vitit, me një mesatare të muajve të tjerë prej rreth 11%. Nga 108 urdhër shpenzime të audituara për të dy vitet objekt auditimi, 19 prej tyre, ose 18% nuk kanë dokumente të plotë bashkëlidhur, në kundërshtim me UMFE nr. 30, datë 27.12.2011 “Për menaxhimin e aktiveve në njësitë e sektorit publik” i ndryshuar, Pika 34 dhe Pika 36.

11.2 Ministria e Kulturës për periudhën në auditim, ka kryer transferta bankare në shumën 6,486,395 lekë, në Ambasadën e RSH në Romë, sipas marrëveshjes së bashkëpunimit të lidhur midis MK dhe MEPJ me nr. 77, datë 11.02.2016. Në të është parashikuar përfshirja e një punonjësi në personelin e misionit diplomatik, si koordinator i MK-së për çështjet kulturore. Gjatë auditimit u konstatua se, në MK nuk ka raporte të punës së punonjësit në fjalë, apo produkte të tjera, si dokumente justifikues, në kundërshtim me UMFE nr. 30, datë 27.12.2011 “Për Menaxhimin e Aktiveve në Njësitë e Sektorit Publik”, Pika 34, por dhe me Marrëveshjen e lidhur midis dy ministrive, Seksioni “Komunikimi” ku qartësisht parashikohet se: *“Punonjësi do të ushtrojë funksionin e saj në bazë të detyrave të marra nga titullari i përfaqësisë diplomatike dhe nga Titullari i MK, si dhe raporton në MEPJ dhe MK. Çdo anashkalim i këtij detyrimi përbën shkelje të disiplinës”*.

Në vijim konstatohet se, rinovimi i Marrëveshjes me nr. 697/3, datë 05.02.2019 është në kundërshtim me paragrafin e Marrëveshjes nr. 77, datë 11.02.2016 ku parashikohet se: *“Pas mbarimit të periudhës 3 vjeçare, bazuar në rezultatet e punës dhe më pëlqimin e palëve, marrëveshja mund të rinovohet edhe për një mandat tjetër”*, pasi në MK nuk ka të dhëna dokumentare mbi rezultatet e punës së këtij punonjësi. *(Më hollësisht trajtuar në pikën 3, faqe 63 -74, të Raportit Përfundimtar të Auditimit).*

11.1 Rekomandimi:

Drejtoria e Buxhetit dhe Menaxhimit Financiar/ Sektori i Financës të marrë masa në plotësimin e të gjithë dokumentacionit shoqërues të çdo urdhër shpenzimi, në funksion të justifikimit të plotë të librave të ditarëve, duke lejuar kontrollin e mëvonshëm.

Në vazhdim

11.2 Rekomandimi:

Për shpenzimet e kryera në drejtim të Ambasadës së RSH në Romë, MK të marrë masa në lidhje me verifikimin dhe dokumentimin e punës së kryer nga përfaqësuesi i saj, dhe vetëm në bazë të rezultateve të dokumentuara, të vijojë vazhdimësinë ose jo të marrëveshjes së lidhur. Në kushtet e mungesës së tyre, të vijojë menjëherë me ndërprerjen e vazhdimësisë së marrëveshjes.

Menjëherë dhe në vazhdim

12. Gjetje nga auditimi

Nga auditimi mbi vlerësimin dhe funksionimin e sistemeve të kontrollit të brendshëm, u konstatua se:

1. Për periudhën objekt auditimi, kanë munguar takimet e dokumentuara të veprimtarisë së Grupit të Menaxhimit Strategjik (GMS);
2. Edhe pse është miratuar Rregullorja e re, me Urdhër të Ministres nr. 92 dt.19.02.2020, e cila reflekton ndryshimet e ndodhura në strukturë, rezultoi se këto ndryshime ende nuk janë reflektuar në Manualin e Procedurave, i cili ka për qëllim ndër të tjera përcaktimin dhe ndarjen e qartë të detyrave si dhe pershkrimin e punës për çdo pozicion, në përputhje me sa dikton Ligji nr. Nr.10 296, datë 8.7.2010 “Për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin”, si dhe

në funksion të realizimit të aktivitetit të ministrisë në përputhje me objektivat dhe misionin e saj.

3. “Drejtorja e së Drejtës së Autorit” (DDA) nuk ka Rregjistër Dokumentar (manual) që pas vitit 2016, *për regjistrimin* e të gjitha aplikimeve, rregjistrimeve, depozitimeve dhe pajisjeve me Çertifikata dhe Pulla Artistike, në kundërshtim me ligjin nr. 35/2016, neni 18 “Për të Drejtat e Autorit dhe të Drejtat e tjera të lidhura me to”, si dhe VKM nr.34 dt.18.01.2017 “Për Procedurat e Rregjistrimit, të Organizimit dhe Klasifikimit të veprave të të Drejtave të Autorit” Kreu I pika 2,3,4. Aktualisht DDA disponon vetëm Rregjistër elektronik (ku u konstatuan problematika të renditjes sipas numrit rendor progresiv rritës).

4. Nga auditimi rezultoi se, për dy vitet e njëpasnjëshme, objekt auditimi, MK ka vijuar të ushtrojë aktivitetin me struktura të paplotësuara me burime njerëzore, konkretisht: gjatë vitit 2018 nga 91 vende të paarshikuara, ka operuar me mesatarisht me 73 punonjës; ndërsa gjatë vitit 2019 nga 91 vende të paarshikuara ka operuar me mesatarisht me 77 punonjës. Struktura organizative në vetvete duhet t’i shërbejë përmbushjes së objektivave të njesisë. Duke qenë se, funksionimi i saj në përputhje me këto objektiva është element i rëndësishëm i kontrolleve të brendshme, rrjedhimisht mungesa e vazhdueshme e burimeve njerëzore rrezikon të çënojë përmbushjen e objektivave të vetë institucionit.

5. MK nuk ka strategji trajnimi për GMS, në kundërshtim me sa dikton Ligji Nr.10 296, datë 8.7.2010 “Për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin”, i ndryshuar.

6. Rezultoi se, gjurmët e auditimit nuk janë të miratuara nga titullari si një dokument i unifikuar për të gjitha proceset e punës së MK

7. Nga testimi me përzgjedhje i kampionit të dosjeve të personelit, emëruar në vitet 2018 e 2019, rezultuan disa parregullsi dhe mangësi si vijon:

- dosjet shoqërohen me fletë inventari të pa unifikuar sipas formatit që dikton Ligji nr.152/2013 i ndryshuar “Për nëpunësin civil” neni 17 pika 1,4; VKM nr.117, datë 5.3.2014 “Për përmbajtjen, procedurën dhe administrimin e dosjeve të personelit e të regjistrit qendror të personelit”, Lidhja 1 e 2; si dhe Manuali i Procedurave të MK-së, me Urdhër të Ministrit nr. 108/2016 neni 22 pika 3 c,c.

8. Ministria e Kulturës dhe AKSHI veprojnë në bazë të një marrëveshjeje nivel shërbimi (SLA), sa i përket sistemeve IT të ministrisë. Kjo marrëveshje synon ofrimin e shërbimeve me qëllim rritjen e efektivitetit, kohëzgjatjes, kufizimin e risqeve teknike, pra në ruajtjen e integritetit, konfidencialitetit dhe vazhdueshmërisë së punës. Nga auditimi rezultoi se, nuk është autorizuar me shkrim (dokumentuar) asnjë punonjës në cilësinë e “Personit të Autorizuar”, në kundërshtim me sa parashikuar në paragrafët 1/4 dhe 5/1,2,3 të marrëveshjes SLA, duke vënë nënë njësinë përpara risqeve të mos-realizimit të etapave të procedurës së parashikuar, për realizimin e tre shërbimeve të kontraktuara, duke bërë që të mos hartohet as raporti i monitorimit mbi cilësinë dhe sasinë e shërbimeve të ofruara nga AKSHI.

9. Lidhur me procedurën e korrigjimit të të dhënave në sistemin HRMIS (Sistemi online i Regjistrit Qëndror të Personelit) evidentuam se kjo e fundit realizohet manualisht, që do të thotë se ekziston mundësia e gabimit njerëzor e cil rrit riskun e qenesishëm të subjektit dhe kërkon forcimin e kontrolleve të brendshme. *(Më hollësisht trajtuar në pikën 6, faqe 134-156, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)*

12.1 Rekomandimi:

1. Me qëllim evidentimin e të metave, mangësive dhe menaxhimit të risqeve përsa i takon integritetit të informacionit financiar të njesisë publike, sistemit të saj të kontrollit të brendshëm, si dhe sjelljes etike GMS nevojitet të planifikojë dhe dokumentojë të gjitha takimet e kryera në funksion të objektivave të saj. Gjithashtu nevojitet që GMS të kontrollojë si janë menaxhuar risqet, me qëllim parandalimin e krijimit të situatave të paparashikuara, si

dhe marrja e masave për parandalimim e tyre si dhe përgatitjen e një raport vjetor lidhur me këtë.

2. Me qëllim përcaktimin dhe ndarjen e qartë të detyrave si dhe pershkrimin e punës për çdo pozicion, në funksion të realizimit të objektivave të MK-së, MK të marrë masa për reflektimin e gjithë ndryshimeve të ndodhura në strukturë dhe organikë, në Manualin e Procedurave.

3. Drejtoria e së Drejtës së Autorit të marr masa për hartimin dhe ruajtjen e Rregjistrit Dokumentar (manual) *për regjistrimin e* të gjitha aplikimeve, rregjistrimeve, depozitave, pajisjeve me Çertifikata dhe Pulla Artistike ku të tregohet kujdes në vendosjen e numrave rendor si element të rëndësishëm të kontrolleve të brendshme, por edhe në përtmbushje të bazës ligjore dhe rregullatore në fuqi.

4. MK në bashkëpunim me njësinë përgjegjëse DAP, të marrin masa të menjëhershme për hartimin dhe ndjekjen e gjithë procedurave të nevojshme për plotësimin e vendeve vakante.

5. MK të marr masa për hartimin e strategjisë së trajnimit për GMS, në funksion të realizimit të detyrave të parashikuara për këtë grup, në kuadrin ligjor dhe rregullator

6. Të merren masa për hartimin dhe miratimin e gjurmëve të auditimit, si një dokument i unifikuar për të gjitha proceset e punës së MK

7. Dosjet e personelit në çdo rast, të plotësohen dhe shoqërohen me fletë inventari dhe fletë prezantuese të të dhënave teknike, ku të listohen të gjitha dokumentat e domosdoshme që lidhen me e arsimimin, kualifikimet dhe çdo kërkesë tjetër që buron nga kuadri ligjor dhe rregullator.

8. MK të marr masa për emërimin e personit të autorizuar, sipas marrëveshjes nivel shërbimi (SLA), me qëllim respektimin e etapave të parashikuara në procedurë për shërbimet e kontraktuara nga AKSHI.

9. Me qëllim forcimin e kontrolleve, nga pikëpamja e plotësisë së sigurisë së informacionit, nevojitet që filtri i procedurës së ndjekur nga sistemi HRMIS (Sistemi online i Regjistrat Qëndror të Personelit) të ketë një gjurmim të etapave ku kalon procedura, pra të ketë shtrirje vertikale të kontrolluar. Procedura duhet të ketë një praktikë të plotë, të qartë, dokumentare në mënyrë që të garantohet shmangien e keqpërdorimit dhe të abuzimit.

Menjëherë dhe në vazhdim

13. Gjetje nga auditimi

Nga analiza e detajuar mbi Strukturën e re dhe Organigramën e MK, sipas Urdhërit të Kryeministrit nr.164 dt. 05.10.2017 rezultoi se, as nuk janë planifikuar në strukturë dhe si pasojë as nuk janë punësuar persona me statusin e “Grupit të vecantë” ku të përfshihen: persona me aftësi të kufizuara, jetimë, komunitetit romë etj. si personel administrativ apo të kabinetit të ministrit, sikundër e dikton ligji nr. 152/2013 “Për Nëpunësin Civil” i ndryshuar, me ligjin nr. 7961, datë 12.7.1995 “Kodi I Punës I Republikës së Shqipërisë” i ndryshuar.

(Më hollësisht trajtuar në pikën 2, faqe 52 – 63, të Raportit Përfundimtar të Auditimit).

13.1 Rekomandimi

MK të analizojë, vlerësojë dhe ri-dimensionojë strukturën e saj edhe në funksion të “grupeve të vecanta”, duke mbajtur në konsideratë sa më sipër që në fazën e planifikimit e deri në punësimin e tyre, pa cënuar në asnjë rast parimet e barazisë meritokracinë, dhe duke eliminuar/minimizuar diskriminimin.

Në vazhdim

14. Gjetje nga auditimi

Nga verifikimi i dokumentacionit konstatohet se niveli i pranimeve dhe zbatimit të rekomandimeve për përmirësimin e gjendjes, të lëna në auditimin e mëparshëm në MK, sipas programit të auditimit nr. 1264/2, datë 14.12.2017 për periudhën 01.01.2015 deri më

31.12.2017, dhe Vendimit të Kryetarit të KLSH-së nr. 49, datë 12/06/2018, paraqitet si më poshtë:

- ✓ “Propozime për ndryshime apo përmirësime të legjislacionit” janë lënë **4 (katër)** rekomandime, të cilat janë pranuar plotësisht, nga këto është zbatuar 1, dhe janë në proces zbatimi, 3.
- ✓ “Masa organizative” janë lënë **5(pesë)** rekomandime, janë pranuar plotësisht 4 (katër), dhe zbatuar;
- ✓ “Masa për shpërblim dëmi” janë lënë **3(tre)** rekomandime për shumën 2,663 mijë lekë, të cilat nuk janë pranuar dhe nuk janë zbatuar nga subjekti i audituar.

(Më hollësisht trajtuar në pikën 7, faqe 156 176, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)

14.1 Rekomandimi

Bazuar në nenet 15 dhe 16 të Ligjit nr. 154/2014, datë 27.11.2014 “Për organizimin dhe funksionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit”, për përmirësimin e gjendjes, **rikërkojmë** marrjen e masave për zbatimin e plotë të rekomandimeve të mëposhtme:

- Ministria e Kulturës të kërkojë/anulojë *kontratën e enfileozës* nr. 360, datë 2.6.2017me objekt “Për krijimin dhe funksionimin e Qendrës Multifunkionale të Shërbimeve në Parkun Kombëtar të Butrintit” lidhur me subjektin “HAKO” sh.p.k. me argumentet e paraqitur hollësisht në Projekt Raportin e Auditimit. Me realizimin e anulimit të kontratës marrin përgjigje, gjejnë zgjidhje dhe pasaktësi të tjera të evidentuara/trajtuara më hollësisht në Projekt Raportin e Auditimit;
- Të kontabilizohet dhe të ndiqet në rrugë ligjore arkëtimi i vlerës **1,934,039 lekë**, duke ndjekur të gjitha procedurat e nevojshme administrative dhe procedurat e tjera në të gjitha shkallët e gjykimit, përfituar nga OE “Edil Al- IT” sh.p.k
- Të kontabilizohet dhe të ndiqet në rrugë ligjore arkëtimi i vlerës **147,000 lekë**, duke ndjekur të gjitha procedurat e nevojshme administrative dhe procedurat e tjera në të gjitha shkallët e gjykimit, përfituar nga OE “BE - IS” sh.p.k.

Menjëherë

C. GJETJE ME EFEKTE NEGATIVE TË KONSTATUARA NË ADMINISTRIMIN, MENAXHIMIN PA EKONOMICITET, EFICENCE DHE EFEKTIVITET TË FONDEVE PUBLIKE

1. Gjetja nga auditimi: Nga auditimi i përputhshmërisë të realizimit të procedurave me objekte “Projekti i restaurimit dhe riformulimi i linjës Muzeore në Muzeun Historik Kombëtar” dhe “Projekti i restaurimit dhe rehabilitimit të hapësirave në Galerinë Kombëtare të Arteve” viti 2018 realizuar në MK, u konstatua se:

Të dyja procedurat e mësipërme, janë realizuar nga AK me procedurë “Negocim pa shpallje”, në dështim të procedurave “shërbim konsulence”, për shkak pasi nuk është arritur konkurrenca minimale.

Hartimi për realizimin e projekteve, është në kuadër të zbatimit të programit të Qeverisë Shqiptare 2017-2021, ku Ministria e Kulturës ka përcaktuar në listën e prioriteteve në fushën e trashëgimisë dhe kulturës hartimin e projekteve me objekte “Restaurimi, rikonstruksioni dhe riformulimi i linjës muzeore për Muzeun Historik Kombëtar dhe Muzeun Kombëtar të Arteve të Bukura (Galeria Kombëtare e Artve).

Sipas Relacioneve mbi gjendjet ekzistuese të objekteve muzeale, grupet e punës për hartimin e termave referencës dhe përcaktimin e fondit limit të projektit, shprehen se gjëndja e përgjithshme e objekteve shfaqen të rënduar dhe të amortizuar në kohë, konkretisht gjëndja

e konstruksionit, gjendja e sistemit elektrik, gjendja e sistemit mekanik, gjendja e fasadave, duke kërkuar, të ndërhyhet rrënjësisht në të gjithë elementët përbërës të tij, me qëllim funksionimin komod të aktiviteteve që zhvillohen në këtë objekt dhe të përmirësojë në mënyrë cilësore hapësirat duke sjellë një risi edhe në aktivitetin artistik e kulturor.

AK, ka shpallur fitues BOE “A...”shpk & “K...”shpk & “A...”shpk, për të dyja procedurat, duke lidhur kontrata si më poshtë:

1.Kontratë shërbimi nr.6855/16 prot datë 27.09.2018 me objekt “Hartim projekti për objektin “Restaurimi, rikonstruksioni dhe rehabilitimi i hapësirave në Muzeun Kombëtar të Arteve të Bukura (Galeria Kombëtare e Artve) me vlerë kontrate prej 12,400,000 lekë pa tvsh me afat ekzekutimi deri në 17 dhjetor 2018;

2.Kontratë shërbimi nr.5983/13 prot datë 27.08.2018 me objekt “Hartim projekti për objektin “Restaurimi, rikonstruksioni dhe rehabilitimi i hapësirave në Muzeun Historik Kombëtar me vlerë kontrate prej 39,960,000 lekë me tvsh me afat ekzekutimi deri në 17 dhjetor 2018.

Në përfundim të realizimit të kontratave të mësipërme, BOE “A...”shpk & “K...”shpk & “A...”shpk, në përmbushje të detyrimit kontraktor, duke përlogarit shumën totale të investimit për objektet;

1. Restaurimi, rikonstruksioni dhe rehabilitimi i hapësirave në Muzeun Kombëtar të Arteve të Bukura (Galeria Kombëtare e Artve) me vlerë totale të investimit prej 1,356,395,879 lekë.

2. Restaurimi, rikonstruksioni dhe rehabilitimi i hapësirave në Muzeun Historik Kombëtar me vlerë totale të investimit prej 1,923,924,367 lekë ose 15,796,872 Euro.

Për më sipër, nga auditimi u evidentua se:

-Në PBA e viteve në vazhdim, 2019, 2020, 2021, *nuk janë planifikuar fonde për investimin* për të realizuar restaurimin, rikonstruksionin dhe rehabilitimin e hapësirave të Muzeut Historik Kombëtar dhe Muzeu Kombëtar të Arteve të Bukura (Galeria Kombëtare e Artve), ndonëse janë përcaktuar në listën e prioriteteve, për të zbatuar programin e Qeverisë Shqiptare.

-Duke marrë në konsideratë që gjendjet aktuale të objekteve, të cilat janë të rënduara (sipas Termave të referencës të hartuara në vitin 2018 për secilin), të cilat me kalimin e kohës, do të degradojnë më shumë, si pasojë e kushteve si dhe të fatkeqësive natyrore (siç ndodhi dhe termenti i 26 Nëntorit 2019).

-Këto janë objekte të trashëgimisë kulturore kategoria II, si dhe ndryshimi teknologjive të restaurimit, të rehabilitimit kohë mbas kohë, përbën element risku për implementimin e project-zbatimit.

Planifikimi i fondeve vetëm për realizimin e projekteve dhe jo për implementimin e tyre, e vendos MK-në përballë riskut potencial të keqmenaxhimit të fondeve buxhetore për shumën mund *prej 45,700,000 lekë pa tvsh ose 54,840,000 lekë me tvsh*, që është vlera e financuar vetëm për hartimin e projekteve për restaurimin, rikonstruksionin dhe rehabilitimin e hapësirave të Muzeut Historik Kombëtar dhe Muzeu Kombëtar të Arteve të Bukura (Galeria Kombëtare e Arteve). *(Më hollësisht trajtuar në pikën 5, faqe 102 – 134, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)*

1.1. Rekomandim: Me qëllim menaxhimit me efektivitet, ekonomikitet dhe eficiencë të fondeve buxhetore, dhe shmangien e risqeve në disfavor të Buxhetit të Shtetit, nga Autoriteti Kontraktor i Ministrisë së Kulturës, të merren masa që vecanërisht për projekte me rëndësi të lartë për publikun, të tregohet kujdes maksimal përgjatë planifikimit por edhe sigurimit në kohë të fondeve të nevojshme, për realizimin deri në implementim të plotë, dhe jo pjesor të tyre.

Në vazhdim

2. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi i përputhshmërisë së procedurës me objekt “Blerje pajisje të teknologjisë së skenës dhe materiale ne funksion të projektit “Rehabilitimi i TKOBAP”, u konstatua se:

-Kjo procedurë është në vazhdimësi të investimit për rehabilitimin e TKOBAP, ku autoriteti kontraktor i MK, më datë 28.09.2016 ka realizuar procedurën e hapur, kontratë zbatimi punimesh me objekt “Rehabilitimi i Teatrit Kombëtar të Operës, Baletit dhe Ansamblit Popullor”, me fond limit 998,862,862 lekë pa tvsh⁴. Në këtë kontratë punimesh, **nuk u përfshinë** kapitulli III “F.V. Ashensor dhe IV “Pajisje të skenës dhe sallës”, me argumentin që fondet, që pritej të siguroheshin nga granti i Qeverisë së Kinës, Qeverisë Greke dhe nga Bashkia e Tiranës, nuk arritën të përthithen e për rrjedhojë fondet për implementimin e mëtejshëm të rehabilitimin u financuan nga Buxheti i Shtetit, vetëm në vitin 2019;

- Nisur sa më sipër, në rolin e Titullarit të AK, ish-Ministri, zj. Mirela Kumbaro, miratoi urdhrin nr. 854 datë 18.12.2018, me shkresën nr. 9209/3, “Për ngritjen e komisionit për llogaritjen e fondit limit të procedurës së prokurimit”, ku argumentohet dhe aprovohet, që preventivi i detajuar, për kapitujt III “F.V. Ashensorë “ dhe IV “Pajisje të skenës dhe sallës”, është bazuar në produktin e kontratë shërbimi nr.2685/1, datë 05.10.2015 me OE “A....”shpk, me objekt prokurimi për hartimin e projektit “Rehabilitimi i Teatrit Kombëtar të Operas, Baletit dhe Ansamblit Popullor”. Procedura është zhvilluar nga Agjencia Kombëtare e Planifikimit të territorit (AKPT) në cilësinë e Autoritetit Kontraktor, ndërsa Ministria e Kulturës, në cilësinë e përfituesit. Në mbështetje të kuadrit ligjor në fuqi⁵, AKPT ka pasur detyrimin ligjor për ta marrë në dorëzim këtë projekt dhe për ta përcjellë pranë Institutit të Ndërtimit.

Nga auditimi u konstatua se, MK nuk ka miratimet përkatëse nga Këshilli Teknik i Institutit të Ndërtimit si dhe nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, në kundërshtim me kuadrin ligjor në fuqi⁶

-Në referim të procesverbalit nr. 9209/4 prot, datë 20.12.2018, për llogaritjen e fondit limit, ngritur në bazë të urdhërit të ministrit nr. 854 datë 18.12.2018, me përbërje A.O, A. A dhe M. H, është argumentuar se “...pas kontrollit të preventivit të detajuar, të pikave III- “F.V. Ashensorë “ dhe IV-“Pajisje të skenës dhe sallës”, nga kontraktuesi “A....”sh.p.k sipas kontratës nr.2685/1, datë 05.10.2015, komisioni përcakton vlerën e fondit limit prej 353,826,366 lekë pa tvsh.”

Nga auditimi i zërave të preventivit për 2 kapitujt e mësipërm, u konstatua, se 170 zëra janë me analizë çmimi, por bashkëlidhur nuk u evidentua një listë e hollësishme çmimesh me analizë të detajuar të çmimit ku futet (vlera e mallit/pajisja +pagesa e sigurimeve shoqërore+pagesa e puntorisë+ transport, etj), në kundërshtim me VKM nr. 514, datë 15.08.2007 “Për informatizimin e llogaritjes së kostos dhe hartimin e manualeve teknike të çmimeve të punimeve të ndërtimit”. Në shtesë të arsyetimit, grupi i auditimit, vlerëson se, krahas projektit të zbatimit, pjesë e detyrimeve kontraktuale të OE“A.....”shpk, ka qenë edhe përcaktimi i fondit limit e hartimi i preventivit për këtë objekt.

Meqënëse, nga AK është përdorur preventivi i hartuar nga “A.....”shkp, është kompetencë dhe përgjegjësi e “A.....”shpk, zbatimi i legjislacionit përkatës që përcakton strukturën apo çmimet e përdorura të preventivit dhe të tjera detaje teknike.

⁴ audituar nga KLSH në bazë të Programit nr.1264/2 datë 14.12.2017 të miratuar nga Kryetari i Kontrollit të Lartë të Shtetit

⁵ Ligji nr.8402, datë 10.9.1998 “Për kontrollin dhe disiplinimin e punimeve të ndërtimit”, i ndryshuar, VKM nr.363, datë 18.7.2002 “Për vendosjen e oponencës teknike për projektet e ndërtimit të objekteve”.

⁶ Në bazë të VKM-së nr. 514 datë 15.08.2007 “Për informatizimin e llogaritjes së kostos dhe hartimin e manualeve teknike të çmimeve të punimeve të ndërtimit”, kërkohet metodologjia e llogaritjes së kostos së preventivit në mënyrë të detajuar si dhe miratimi nga Këshilli Teknik i Institutit të Ndërtimit si dhe miratimi nga Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë, duke e regjistruar projektin së bashku me preventivin.

Marrja në dorëzim e projektit të zbatimit nga ana e AK, duhet të konsistonte në verifikimin e përputhshmërisë së vlerës së preventivit shoqërues me atë që është deklaruar në ofertën ekonomike të OE, duke e shoqëruar me një listë të hollësishme të çmimeve me analizë të detajuar të çmimit ku futet (vlera e mallit/pajisja +pagesa e sigurimeve shoqërore+pagesa e puntorisë+ transport, etj)⁷

Për sa më sipër, grupi i auditimit nuk mund të përlllogarisë saktë, vlerën reale të çmimeve, për shkak të mungesës së analizave të çmimeve, pasi projektuesi “A...” shpk, ka hartuar çmimet të pareferuara në studimin e tregut, në çmimet e marra në internet, apo në çmimet e miratuara nga INSTAT (psh, ku është bazuar për llogaritjen e çmimit të poltroneve të sallës, të mobiljeve, të pajisjeve, etj).

Gjithashtu, shkakut të mësipërm, iu mbivendos dhe situata e krijuar nga Covid-19, duke diktuar kështu edhe ndërprerjen e auditimit në terren, dhe si pasojë grupi i auditimit nuk arriti të bënte verifikimin e çmimeve me metodën krahasimore dhe në të tilla kushte nuk arriti të vlerësojë saktë risqet potenciale me të cilat mund të përballet MK.

Për sa më sipër, është përgjegjësia e hartuesit e preventivit OE “A...” shpk, titullarit të AK-së, komisionit për hartimin e fondit limit me përbërje (A. O, A. A dhe M. H) si dhe njësisë së prokurimit me përbërje (E. A, B. H dhe S. Sh) pasi preventiv i përdorur në këtë procedurë nuk është shoqëruar me një listë të hollësishme të çmimeve me analizë çmimi të detajuar ku përfshihet vlera e mallit/pajisja +pagesa e sigurimeve shoqërore+pagesa e puntorisë+ transport, etj.

- Nga auditimi u konstatua se, duke krahasuar kriteret e vecanta të kualifikimit KVK dhe certifikatat e kërkuara nga njësia e prokurimit në DT (Shtojca nr.9), me kriteret dhe standartet e kërkuara nga projektuesi “A...” sh.p.k, vihet re që AK, ka minimizuar ndjeshëm vendosjen e kriterëve në pikën 2.3, specifikisht në vendosjen e certifikatave, në kundërshtim me kuadrin ligjor dhe rregullator në fuqi ⁸.

-Kjo mangësi është suprimuar, në procedurën e prokurimit me objekt “Kolaudimi i punimeve për objektin “Rehabilitimi i Teatrit Kombëtar të Operas dhe Baletit dhe Asamblit Popullor”, ku vihet re se, në ftesën për ofertë me shkresë nr.8732/5 prot datë 15.11.2019, në kriteret e veçanta të kualifikimit në pikën 3, nga AK (njësia e prokurimit) me të drejtë është kërkuar Licenca profesionale e OE për kategoritë kryesore për operatorët ekonomikë, duke kërkuar:

- NS-3 “Impiante ngritese dhe transportues (ashensorë, shkallë lëvizëse, transportues)”;
- NS-4 “Punime rifiniture të muraturës dhe të lidhura me to, rifiniturë me materiale druri, plastik, metalik dhe xhami dhe rifiniturë të natyrës teknike ndërtuese”; dhe
- NS-8c “Struktura druri”.

Ndërsa në fazën e 3-të, që përkon me objektin tenderues “Blerje pajisje teknologjisë së skenës dhe materiale në funksion të projektit “Rehabilitimi i TKOBAP”, këto KVK nuk janë kërkuar nga njësia e prokurimit, në një kohë që grupi i auditimit, vlerëson së është e rëndësishme kërkesa e këtyre licencave profesionale në këtë fazë.

-Nëse AK, do të kishte prokuruar dhe këta dy kapituj që në fazën e parë (me Kontratën Zbatim-Punimesh nr. 5349 datë 31.10.2016), e gjithë kontrata do të konsiderohej si Kontratë Zbatim- Punimesh; pamundësia e burimit financiar në atë kohë, nuk mund të përdoret si argument që vazhdimësia e një kontrate ekzistuese, të konsiderohet si kontratë e mirëfilltë mallrash. Qëllimi i realizimit të investimit rezulton të jetë multi-kompleks, dhe për rrjedhojë është detyrim ligjor i AK-së (Ministritë së Kulturës) që realizimin e këtij qëllimi ta arrijë duke mirë menaxhuar fondet e buxhetit të shtetit, dhe duke respektuar bazën ligjore në përputhshmëri të plotë dhe në mënyrë sa më transparente.

⁷ sipas procesverbalit me shkresë nr.9209/4 prot datë 20.12.2018

⁸ me LPP neni 23 (Specifikimet teknike) dhe VKM nr. 914 datë 29.12.2014 i ndryshuar “Për miratimin e rregullave të prokurimit publik”, neni 30 (kërkesat e cilësisë) neni 61 (hartimi dhe publikimi i dokumentave të tenderit), duke ulur standartet e realizimit të objektit të Teatrit Operas dhe Baletit, si vepër multidimensionale dhe multifunkionale (paraqitur në Akt-konstatimin nr.3).

(Më hollësisht trajtuar në pikën 5, faqe 102 – 134, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)

2.1 Rekomandim: Ministria e Kulturës, të marrë masa për ngritjen e një grupi pune të veçantë me specialistë të fushës, të hartojnë edhe njëherë analizat e çmimeve të çdo zëri të preventivit, bazuar në VKM- në nr. 514 datë 15.08.2007 “Për informatizimin e llogaritjes së kostos dhe hartimin e manualeve teknike të çmimeve të punimeve të ndërtimit.”

Nëse pas analizës së grupit rezulton se, çmimet e preventivit të hedhur në DT, janë llogaritur më të larta nga rezultatet e ri llogaritjes të dala nga ky grup pune, atëherë të bëhet korrektimi i tyre me çmimet e preventivit fitues, që janë më të larta se fondi limit dhe diferenca e konstatuar të arkëtohet në Buxhetin e Shtetit, me qëllim menaxhimin me efektivitet, ekonomikitet dhe eficiencë të fondeve buxhetore.

Menjëherë

D. MASA DISIPLINORE, ADMINISTRATIVE DHE TË TJERA

Mbështetur në nenin 15, shkronja c dhe nenin 30 të Ligjit nr. 154/2014 “Për organizimin dhe funksionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit”, i rekomandojmë Ministrin dhe Sekretarin të Përgjithshëm që, në përputhje me ligjin nr. 152/2013 “Për nëpunësin civil”, të vlerësojë, shkallën e përgjegjësisë për secilin punonjës të përfshirë, në lidhje me mangësitë dhe shkeljet e konstatuara, të trajtuara në Raportin Përfundimtar të Auditimit, si dhe dhe të kërkojë marrjen e masave për personat që vlerësohen me përgjegjësi në këtë raport përfundimtar auditimi.

Menjëherë

E. SHËNIM I KRYETARIT

Në bazë të programit të auditimit nr. 62/1, datë 21.01.2020, i ndryshuar, auditimi në terren, duhet të përfundonte më 20.03.2020, por për shkak të pandemisë COVID19, u ndërpre dhe si pasojë grupi i auditimit nuk arriti të përmbushë në masën 100% të gjitha drejtimitet e auditimit të përcaktuara në programin e auditimit dhe për këtë shkak nuk u bë i mundur takimi i përfundimit të auditimit në terren, ku të paraqiteshin për subjektin konstatimet nga auditimi deri në këtë fazë. Aktet e konstatimit, hartuar për gjetjet deri më datë 10.03.2020 (përpara shpalljes së gjendjes së fatkeqësisë natyrore) u dërguan me e-mail zyrtar më datë 20.03.2020.

Si pasojë e situatës së krijuar, dhe vështirësive që krijoi të punuarit on-line, veçanërisht fondet për projektet artistike që financohen nga Ministria e Kulturës nuk u audituan plotësisht, çfarë është edhe një mangësi e këtij auditimi, dhe për këtë, në auditimin e ardhshëm që KLSH do të kryejë në Ministrinë e Kulturës, auditimi i projekteve artistike për periudhën 01.01.2018 – 31.12.2019, do të parashikohet specifikisht në një drejtim auditimi të veçantë;

Në lidhje me auditimin e verifikimit të çmimeve me metodën krahasimore në procedurën me objekt “Blerje pajisje të teknologjisë së skenës dhe materiale në funksion të projektit “Rehabilitimi i TKOBAP”, që nuk u realizua⁹, për shkak të ndërprerjes së punës audituese, si pasojë e COVID19, KLSH do të ndjekë me kujdes përmbushjen e rekomandimit të lënë në përputhje me nenin 15 dhe 30, të ligjit nr. 154/2014, datë 27.11.2014 “Për Organizimin dhe Funksionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit”, si dhe sa më sipër do ta ketë gjithashtu në fokus në auditimin e ardhshëm në Ministrinë e Kulturës.

⁹ Reflektuar në Gjetjen 2/ Rubrika C “Gjetje me efekte negative të konstatuara në administrimin, menaxhimin pa ekonomikitet, eficecne dhe efektivitet të fondeve publike

Në lidhje me rakordimin e zërave, volumeve dhe çmimeve të preventivit të punimeve të përcaktuara në kontratën fillestare me ato të përcaktuara në kontratën shtesë për "Rehabilitimi i Teatrit Kombëtar të Operës, Baletit dhe Ansamblit Popullor" me nr. 626/10, datë 02.03.2020", nënshkruar midis Ministrisë së Kulturës dhe BOE "E...." sh.p.k & "A..."shpk, me vlerë 98,099,999 lekë, i cili nuk u realizua për faktin se punimet, deri në momentin e auditimit ishin në proces dhe sipas kontratës shtesë të datës 02.03.2020 përfundonin më datë 31.05.2020, që ishte periudhë tej periudhës së përcaktuar në programin e auditimit, por edhe për shkak të ndërprerjes së auditimit në terren, si pasojë e COVID19¹⁰, KLSH do të ndjekë me kujdes përmbushjen e rekomandimit të lënë në përputhje me nenin 15 dhe 30, të ligjit nr. 154/2014, datë 27.11.2014 "Për Organizimin dhe Funksionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit", si dhe sa më sipër do ta ketë gjithashtu në fokus në auditimin e ardhshëm në Ministrinë e Kulturës.

F. MBI ZBATIMIN E REKOMANDIMEVE

Në përfundim të afateve të përcaktuara në rekomandimet e lëna në këtë auditim dhe afatin e caktuar në nenin 15 dhe 30, të ligjit nr. 154/2014, datë 27.11.2014 "Për Organizimin dhe Funksionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit", për masat e marra dhe për zbatimin e rekomandimeve, të njoftohet Kontrolli i Lartë i Shtetit.

Me ndjekjen dhe kontrollin e zbatimit të detyrave dhe masave të përcaktuara në këtë vendim ngarkohet Departamenti i Auditimit të Institucioneve Qendrore

K R Y E T A R I

Bujar LESKAJ

¹⁰ Reflektuar në Gjetjen 2/Rubrika B "Masa Organizative"